

Sygn. akt IV CSK 627/15

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa U. Spółki Akcyjnej w B.
przeciwko Przedsiębiorstwu Handlowo - Usługowemu T. Spółce z ograniczoną
odpowiedzialnością Spółce Komandytowej w O.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 11 marca 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 11 marca 2015 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego co do przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwany wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które przedstawił w formie pytań dotyczących sposobu, w jaki w umowie może dojść do określenia terminu, w którym jej strona może od umowy odstąpić, możliwości skorzystania z umownego prawa do odstąpienia od umowy, gdy korzystający z tego prawa podjął już działania pozwalające na uzyskanie wykonania zastępczego oraz możliwości wyłączenia skutku wstecznego, jaki wywołuje złożenie oświadczenia o odstąpieniu od umowy.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). W postanowieniu z 23 marca 2012 r., II PK 284/11 (nie publ.), Sąd Najwyższy wskazał, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skoro jednak skarga kasacyjna wnoszona jest w konkretnej sprawie, to zarówno charakter zgłoszonego w niej roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wykladał przepisy o zobowiązaniach umownych, w tym także o ustawowym i umownym prawie odstąpienia od umowy oraz wypowiadał się na temat charakteru tego oświadczenia, skutków, jakie wywołuje (por. ostatnio wyroki Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2013 r., IV CSK 668/12, nie publ., z 18 września 2014 r., V CSK 633/13, nie publ.), ale też dopuszczalności

zastrzegania kar umownych na wypadek zaistnienia podstaw do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy. W wyroku z 28 maja 2014 r., I CSK 345/13 (nie publ.), Sąd Najwyższy wskazał, że roszczenie o zapłatę kary umownej na wypadek odstąpienia od umowy powstaje dopiero w wyniku wykonania tego uprawnienia kształtującego. Na skutek odstąpienia od umowy w sytuacjach objętych hipotezą art. 494 k.c. następuje - na podstawie analogicznie stosowanego art. 395 § 2 zdanie pierwsze k.c. - zniweczenie węzła obligacyjnego wynikającego z umowy, utrzymują się natomiast, przełamując zasadę akcesoryjności, postanowienia umowne dotyczące kar umownych, przewidziane przez strony właśnie na wypadek odstąpienia od umowy, gdy aktualizuje się odpowiedzialność jednej ze stron umowy za szkodę spowodowaną niewykonaniem zobowiązania.

W niniejszej sprawie Sądy *meriti* ustaliły i przyjęły, że strony precyzyjnie określiły termin, w jakim zawarta przez nie umowa miała być wykonana (do 15 listopada 2013 r.). Postanowienia umowy odnoszące się do przesłanek odstąpienia od niej zostały ustalone w kontekście pozostałych postanowień umownych, w tym i terminu, w jakim powinna być wykonana. Strony zastrzegły także, że oświadczenie o odstąpieniu od umowy, w razie jego złożenia będzie skuteczne na przyszłość, przy zachowaniu przez powoda jako zamawiającego wszystkich uprawnień nabytych przed złożeniem tego oświadczenia. Strony zastrzegły też prawa do domagania się kar w związku z wystąpieniem różnych postaci niewykonania umowy oraz w związku z zaistnieniem podstaw do odstąpienia od niej przez zamawiającego z przyczyn obciążających wykonawcę oraz do odstąpienia od niej przez wykonawcę z przyczyn obciążających zamawiającego. Dochodzenie przez powoda jako zamawiającego od pozwanego jako wykonawcy roszczeń mających oparcie w umowie nie pozostaje w żadnym związku z tym, że powód powierzył innemu wykonawcy zadania, których pozwany nie zrealizował.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.